

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

No. 2114—1929.

GRIGORIE,

din mila lui Dumnezeu episcop al eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, precum și a părților anexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai adunării noastre eparhiale, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierască:

Pe temeiul art. 9 din lege și art. 132 și 134 din statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm Adunarea eparhială a Aradului în sesiune ordinară pe ziua de Duminecă, 28 Aprilie a. c. la orele 9 dimineața, când se va oficia cuvenita slujbă religioasă în Catedrala Episcopiei și apoi va avea loc deschiderea adunării în sala festivă a Academiei Teologice.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. deputați spre știre și orientare.

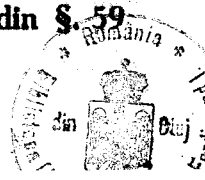
Arad, la 13 Aprilie 1929.

Al tuturor binevoitor

† Grigorie

Episcopul Aradului

NOTĂ: Indatorați prin concluzul Nr. 44 al Adunării eparhiale din 1901, aducem la cunoștința Domnilor deputați, că nici un concediu nu se acordă fără de cuvenita motivare, urmând a se proceda în caz contrar intru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Nr. 1858 | 1929.

Memoriu

adresat Sf. Sinod și Onoratului Minister al Cultelor.

La începutul lunii Martie a. c. s'a întrunit la Ministerul Cultelor comisiunea însărcinată cu elaborarea unui proiect de organizare unitară a învățământului teologic din întreaga țară.

Din comunicatele publicate în ziare despre lucrările comisiunii am luat cunoștință — spre adâncă noastră mirare — că reforma și organizarea învățământului nostru teologic se contemplează jignind tradiții culturale adânc înrădăcinate și vătămând principiul de egală îndreptățire a eparhiilor, ca părți constitutive cu egale drepturi și îndatoriri în organismul bisericii noastre autonome.

Fără a aprecia și ținea seamă de realitățile și situațiile date din eparhiile Ardealului și cari nu se pot schimba cu o trăsătură de condeiu, Onorata comisiune în proiectul său face judecată între Academii (institutele) teologice din eparhiile Ardealului, lăsând în ființă numai cele din Sibiu, Cluj și Oradea și osândind la desființare vechile Academii din Arad și Caransebeș.

Cine cunoaște din învățatie și experiență proprie stările și necesitățile bisericii noastre naționale din metropolia Ardealului, se miră de această tentativă. Este cunoscut trecutul bisericesc, cultural și politic al Aradului și neprețuitele servicii ce le-au făcut culturii naționale românești cele două focare de cultură, *școala normală și teologia*, ce le-a susținut în Arad pentru conservarea ființei noastre etnice.

Școala teologică din Arad se mândrește că a avut între profesorii săi pe episcopul Gerasim Rațiu, arhimandritul Patrachie Popescu și Ghenadie Popescu, care dela teologia din Arad a trecut la școala teologică din Mănăstirea Neamțu, invitat fiind de Grigorie Ghica-Vodă, iar apoi a trecut ca profesor la seminarul central din București, arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul, vicarii episcopicești Ierotelu Beleş și Andreiu Papp, episcopii Iosif Goldiș, membru al Academiei Române din București, Ioan I. Papp și actualul episcop al Orăzilor-Mari P. S. Sa Roman R. Ciorogariu. Școala teologică din Arad a avut între studenții săi pe Nicolae Bălășescu, fost membru în Comitetul Național din 1848—1849, Vichentie Babeș, membru al Academiei Române și tatăl marelui savant V. Babeș etc. etc.

Dela unirea noastră cu patria mamă, eparhia istorică a Aradului n'a ezitat, ci a fost fericită de a putea aduce toate jertfele ce i-s'au cerut în scopul organizării și consolidării pe teren bisericesc a statului român întregit. O parte considerabilă a teritoriului său e încorporat în Episcopia nou înființată din Oradea-

Mare. Și-a jertfit vechea și renumita școală normală, ca să pună capăt unei situații paradoxale și adânc jignitoare pentru demnitatea statului român, ca în acelaș oraș să funcționeze două școli normale de băieți

În considerarea acestor sacrificii și fapte am crezut, că existența Academiei noastre teologice, care are la activul său o activitate neîntreruptă și binefăcătoare dela anul 1822 și care grație sprijinului de care s'a învrednicit din partea statului român e deplin consolidată și pe calea unei dezvoltări corespunzătoare exigențelor timpurilor și împrejurărilor schimbate, e deplin asigurată.

Credința noastră fermă în statornicia așezământului nostru cultural avea puternic temei legal și în art. 35 din statutul Legii pentru organizarea bisericii noastre ortodoxe sancționată prin I. D. R. din 4 Maiu 1925, care asigură drept de existență și funcțiune Academiiilor și Institutelor teologice, în cari eparhiile din metropolia Ardealului își creșteau preoțimea lor istorică, mai superioară în pregătire și cultură, decât preoțimea eșită din Seminarile de grad secundar cu 8 clase.

Departate de noi intențiunea de a ne mândri și de a trezi susceptibilități prin această constatare a unei stări datorită împrejurărilor și situațiilor deosebite, în care am trăit și unii și alții.

Dacă institutele teologice ale eparhiilor din metropolia Ardealului, recunoscute școli superioare și de fosta stăpânire ungurească, în butul tuturor persecuțiilor și împrejurărilor nepriene, în cari și-au desfășurat activitatea în trecut, au corespuns în măsură deplină menirii lor de a crește preoți pentru păstoria sufletelor, nu înțelegem motivele, ori resoanele cari au determinat onorata comisiune de a decreta desființarea Academiiilor teologice tocmai din eparhiile din Arad și Caransebeș dela frontieră și a acorda drept de existență celei din centrul metropoliei și Academiiilor postbelice din Cluj și Oradea?

Oare principiul canonic este respectat când se caută dărâmarea instituției vechi a Aradului și în acelaș timp să se fortifice instituția nouă a Orăzilor-Mari, — ieșită din Episcopia veche a Aradului, care a împărțit generos averea sa cu Oradea — săracă în în regiunea satelor ei?

Oare finiturile bogate ale Aradului și părților bândărene să fie ocupate de seminariști, cu caracter de școală secundară, când minoritarii au în aceste părți numai doctori și absolvenți de facultăți din Apus?

Oare în parohiile sărace ale Bihorului se vor duce absolvenții de academie??

Oare când se admite în principiu „tipul academic” de ce nu se lasă Episcopiilor facultatea de a accepta acesta tip, când ele sunt în situația de a susține o Academie?? Aradul a avut în trecut și doctori în drept ca studenți în teologie!!!

Instituțiile existente trebuie deci fortificate iar nu dărâmate. Cine are o casă cu două etaje în Arad, acela nu o dărâmă ca să clădească alta în Galați sau Craiova!!!

Cari sunt criticile acestei selecțiuni? Interese de stat, bisericesc, considerații de ordin politic ori economic?

Nici cel mai scrupulos examinator și judecător al stărilor lor actuale și al activității lor din trecut nu va putea găsi și stabili merite ori distincții deosebite, cari să învrednicească pe unele la considerații excepționale, la situații privilegiate, iar pe altele — vechi, consolidate și cu asemenea îndreptățire și de aceeași necesitate — să le osândească la desființare. Corpul profesoral al Academiei Teologice din Arad este bine pregătit și nu stă mai prejos decât cel al academiilor surori.

Ori toate ori nici una!

Faptul, că în Oradea există o Academie de drept cu tendință să devină Universitate, la care s'ar afilia și cele două Academii teologice din acest oraș — cea ortodoxă și cea unită —, precum și năzuința de a ridica Academia teologică din Cluj la rangul de facultate, încorporată la universitatea de acolo, nu pot fi motive pentru desființarea monumentelor culturale din Arad și Caransebeș, cât timp se mai înființează două Academii nouă, în Craiova și Galați, și se lasă în ființă cea din Sibiu.

Chiar cu riscul de a fi judecați conservativi, îndrăsnim să afirmăm, că biserica noastră ortodoxă din patria întregită, în situația ei actuală *n'are nevoie de noi facultăți de teologie pe lângă cele trei existente.*

Nu ambiții, nici considerații de ordin politic pot fi factorii determinanți la creierea de noi instituții de cultură teologică, *ci numai și numai cumpenirea temeinică și nepreocupată a realităților date, a condițiilor de viață și aprecierea justă a necesităților și a cerințelor de progres firesc, insuflețit și îndrumat de tradițiile noastre culturale și'n domeniul vieții religioase.*

Comisiunea a adoptat ca seminariile din vechiul regat, considerate ca tipurile de școală potrivită pentru pregătirea viitorilor preoți, să se estindă în toate eparhiile.

Dacă programa de studii a acestor seminarii, cari reprezintă cursul secundar în procesul de pregătire teologică a candidaților la preoție, va fi egal cu cea a liceelor, estinderea lor în toate eparhiile ar spori numărul și așa prea mare al școalelor secundare și ar contribui în măsură considerabilă la crearea *proletariatului intelectual, ce ne amenință.*

Rămânând aceste seminarii cu programa actuală — poate modificată — a seminariilor existente în eparhiile din vechiul regat, ar reprezenta un tip de școală cu totul anti-pedagogic. La un băiat de 10—12 ani nu poate fi vorba de deșteptarea conștiinței unei vocațiuni și e o mare greșală pedagogică a încărcă

programa analitică a unei școale secundare cu materii laice, echivalente liceului, și teologice necesare educației profesionale.

Ca să se poată recruta contingentul necesar de studenți pentru Academii și facultățile teologice, cu o pregătire și educație corespunzătoare chemării lor viitoare, chiar în anii de liceu, credem, că ar fi mai potrivit scopului și mai puțin costisitor, nu sporirea școalelor secundare cu noui seminarii, ci înființarea de internate pe lângă liceele existente în centrele episcopale, cari internate puse sub autoritatea episcopului, conduse de organe ale eparhiei și organizate în colegii, cu un program de muncă îndrumată în spirit evanghelic și ortodox și'n cadrele disciplinei bisericești, să dea elevilor noștri de liceu o educație creștinească și să deștepte în ei vocațiune și pentru cariera preoțească.

Intre aceste internate confesionale — colegii ortodoxe — atașate liceelor laice și între facultățile de teologie, încorporate în învățământul universitar și menite a pregăti elita clerului, care să poată ocupa demnități eclesiastice și catedre în învățământul religios, ar sta Academii teologice, în cari eparhiile și-ar crește clerul rural în conformitate cu cerințele și necesitățile locale.

Nu cunoaștem în amănunte proiectul de organizare al Onoratei comisiuni și astfel modestele noastre păreri și observări s'au mărginit numai la unele chestii principale.

Ne-am simțit însă în drept și îndatorați a Vă aduce la cunoștință aceste păreri, pentru că considerăm proiectul elaborat — *de nobis sine nobis* — adânc jignitor pentru demnitatea eparhiei istorice a Aradului și trecutul ei cultural și național.

Prin o organizare care tinde la unificarea și perfecționarea învățământului nostru teologic nu se pot dărâma monumente culturale atât de necesare pentru prestigiul și mândria unui neam și biserici, nu se pot desființa cu o ușurință condamnabilă așezăminte sfinte și scumpe cu tradiții puternice și cu adânci rădăcini în viața sufletească socială și economică a poporului nostru din Crișana și Banat.

Apelăm deci cu deplină încredere la simțul de dreptate al Sfântului Sinod și al Domnului Ministru Dr. Aurel Vlad și nutrim ferma convingere, că revizuirea proiectului nu se va admite, ca în cadrele organizației noui a învățământului teologic, Aradul cultural, care în vechia lui teologie ortodoxă își are unica sa școală superioară, să fie degradat și condamnat, fără vină, la un regres și stagnare păgubitoare în cele sufletești și culturale, spre rușinea contemporanilor și spre osânda posterității.

Avem fanatică credință că se va face dreptate Aradului și se va apăra această eparhie, în care, grație conducerii înțelepte și'n spirit evanghelic, stăpânește pacea și buna înțelegere necesară oricărui progres.

Noi nu dorim frământări și agitații, din care numai sectarii vor trage folos, și cari vor apăsa greu conștiința celor ce le-au provocat.

Arad, din ședința secției bisericești a Consiliului Eparhial, ținută în 4 April 1929.

† **Dr. Grigorie Gh. Comșa**
Episcop.

Arhim. Policarp Morușca
consilier eparhial

Mihailu Păcățian
consilier, referent eparhial.

Fabriciu Manoilă
protoiereu, consilier eparhial.

Dr. Teodor Botiș
rectorul Academiei, consilier eparhial

Traian Vașianu
protopop, consilier eparhial.

Procopiu Givulescu
protopop, consilier eparhial.

Un răspuns.

Cucernice Părinte Redactor.

În N-rul 15 din 7 Aprilie al „Bisericei și Școlii” ați publicat o scrisoare semnată de D-l Brutus Păcuraru, în care se arată surprins de leșirea mea atât de pornită și cu comentare pripite. Mai spune, că e păcat că nu m'am informat mai bine, înainte de a pune pe hârtie asemenea lucruri.

Ca să se vadă temeinicia scrisului meu din articolul „Spre stânga extremă” și spre a arăta că scrisoarea D-lui Brutus Păcuraru suferă de scăderile ce mi le impută, dau următorul extras din procesul-verbal privitor la această chestiune:

„Direcțiunea Școlii de Stat pentru Ucenicii industriali din Arad. No. 76/1929. Proces-verbal dresat în Arad, la 28 Februarie 1929, în ședința ordinară a corpului didactic dela școala de Stat pentru ucenicii industriali din Arad. (...etc. Se omite ce nu ne interesează aci.) Program: (...etc.) 3. Raportul direcțiunii: (...etc.) c. (ord. No. 4455/1929 al Min. Instr. Dir. Gen. a Inv. Profesional.) (...etc.) c. Se dă cetire ord. No. 4455/1929 al Min. Instr. Dir. Gen. a Inv. Profesional, referitor la executarea bugetului personal și reducerea orarului. După o desbatere din aliniat în aliniat al acestui ordin, corpul didactic decide: a. Ia la cunoștință sistematizarea posturilor (...etc.) b. Personalul didactic suplinitor (...etc.) c. Contragerea claselor nu se poate face (...etc.) d. Reducerea de ore se va face cu data de 1 Martie la grupele de religie 40 ore, grupa de desen (...etc.) In total 49 ore. Restul se va economisi (...etc.) e. Protestează față de dispozițiunea prin care se scoate din orarul școlii ora de religie, de oarece munca educativă a preoților de toate confesiunile, a

contribuit în mare parte la pacificarea și formarea tineretului muncitor. D-nii catheți sunt rugați ca și pe viitor să țină orele de religie așa cum sunt suscepute în orarul școlii. (...etc.) D.C.S.M. Președinte, T. Orădeanu, (ss) — Notar, M. Kádár (ss) — Verificatorii: Traian Țabic (ss) — Avram Nini (ss).”

Am indicat școala și numărul sub care se află actul, singur în drept să lămurească chestiunea. De exactitatea extrasului, de care însă s'ar putea îndoi cine ar vrea să facă pe necredinciosul, se poate încredința și D-l Brutus Păcuraru și altul.

Eram așteptat, ca autorul scrisorii să facă intervenție către Minister ca să se repare și chiar să se aranjeze chestiunea catehizării ucenicilor așa cum cer în Arad și împrejurările locale și necesitățile bisericesti, naționale și sociale. Pentru aceasta i-am și trimis un exemplar din N-rul în care s'a publicat articolul meu.

La răspunsul din scrisoarea publicată și la ieșirile în „Infrățirea” despre care mi s'a spus, nu eram așteptat. Nu eram mai ales așteptat să fiu învinuit de minciună, prin aceea că aș fi acuzat fără temei. D-l Brutus Păcuraru, în calitatea sa de președinte al comitetului unei școli de ucenici și membru în toate celelalte comitete ale școlilor de ucenici, ar fi putut să se convingă și înainte de leșirile sale contra preoților la „Infrățirea”, cât și înainte de trimiterea scrisorii, care în adevăr e lipsită de temeinicie.

De nu semna ca președinte și membru în comitetele școlilor de ucenici, lăsam fără răspuns scrisoarea.

Atâta pentru restabilirea adevărului.

Arad, la 9 Aprilie 1929.

Preot F. Codreanu.

Sesiunile parohiale în folosința preoților sunt scutite de impozitul de echivalent.

În anul trecut am primit o somațiune de plată dela Percepția reg. din Birchiș pentru suma de 1.250 Lei, *impozitul echivalent* pe 9 luni ale anului 1928. Părându-mi-se suma aceasta exagerată, nu am plătit-o îndată, ci am luat și am cetit legea timbrului, pe baza căruia am fost impus. Cetind legea am constatat cu surprindere că trebuia, conform legii, să fiu impus pe 1 an întreg numai cu 415 Lei, drept impozit de echivalent, după venitul sesiunii parohiale constat și înscris în „rol” în sumă de 13.840 Lei. Impozitul de echivalent se calculează conform legii astfel: Venitul înscris în „rol” să înmulțește cu 10, se împarte cu 100 și productul se înmulțește din nou cu 0.30, și ceea ce căpătăm formează impozitul echivalent. În cazul meu: Venitul înscris în rol face 13.840 Lei, luat de 10 ori, dă 138.400 Lei, împărțit cu 100=

cu 1384 Lei, înmulțit cu 0,30, dă *Lei 415*. On. Comisiile însă, părându-i-se acest impozit de echivalent prea mic, contrar legii, l'a luat de 3 ori, ceea-ce face 1245 Lei și pentru ușorința calculării, l'a rotunzit la 1250 Lei.

Perceptorul a recunoscut nedreptatea ce ni s'a făcut cu majoritatea impozitului, n'a recunoscut însă faptul că sesiunile parohiale în folosința preoților sunt scutite de impozitul echivalent, intrând în categoria *averilor „neproducătoare de venit“*, căci venitul sesiunilor în folosința preoților formează *întregirea salariului preotului* și astfel nu cade în categoria averilor supuse impozitului echivalent. Pe baza acestor constatări am apelat impozitul echivalent pentru sesiunea în folosința mea ca contrar legii și fiindcă somațiunea de plată era dată a se încasa fără considerare la dreptul de apel, am atăcat cu apel și acest mod de a încasa impozitele. Ambele apeluri mi-s'au admis, s'a fixat și ziua pentru dezbateri, care însă, din motive pe cari nu le cunosc, s'a amânat. Impozitul cerut nu l'am plătit; iar perceptorul care a făcut și el întrebare la Comisiunea Centrală a Timbrului, dacă sesiunile parohiale intră sau ba în categoria *„averilor neproducătoare de venit“* și deci scutite de impozitul echivalent, mi-a comunicat că *sesiunile parohiale în folosința preoților sunt scutite de impozitul echivalent*. Ordinul acesta îl comunic aci în copie:

Administrația financiară Severin Nr. 1863 | I. C 1929.

D-lui Perceptor fiscal, Birchiș.

Vă facem cunoscut următoarele decisiuni date de către Comisiunea Centrală a Timbrului să le știți și să vă acomodați lor.“

Administrator financiar

Șeful Serviciului:

Dr. Tăbăcariu

Dobrin

„Decisiunea 9. I. 1929 Nr. 6661 | 1929.

1. Imobilele parohiei date în folosința preoților parohiei respective, ca un accesoriu al profesiei lor, nefiind producătoare de venit, sunt scutite de impozitul de echivalent.“ Urmează alte decisiuni cari nu ne privesc și subscrierile

Deciziunea aceasta e dată de autoritatea cea mai înaltă de interpretare a legii timbrului, în baza căreia s'au impus sesiunile în folosința preoților cu impozitul echivalent și l'am comunicat pentru ca frații preoți să-l cunoască și să se poată folosi de el, dacă s'ar mai afla perceptor zelosi, cari să impună și în viitor sesiunile preoților cu impozitul de echivalent. Comunicarea aceasta îmi pare superflua după ordinul Nr. 308 | 1929 al P. S. nostru Părinte Grigorie, apărut în „Bis. și Șc.“ Nr. 14 din a. c. căci aci se spune că averile imobile neproducătoare de venit sunt scutite de impozitul de echivalent, dar știu de altă parte că mulți dintre perceptorii noștri nu au înțelegerea trebuitoare a textelor legilor și se vor mai afla de acela cari nu vor putea înțelege că sesiunile nu sunt producătoare de venit, deci cred că fac bine publicând

cele de mai sus. Sesiunile pe cari le folosesc preoții cari administrează alte parohii, în afară de aceea unde este paroh, le cred deasemenea scutite de impozitul de echivalent. Ba eu cred, că toate sesiunile reduse sunt scutite de acest impozit și ar trebui să se ceară scutirea lor prin Ven. Consiliu eparhial.

Preoții cari au plătit impozitul echivalent după sesiuni, căci aud că unii l'au plătit, sunt în drept să ceară restituirea sumelor acestora și le vor obține.

Birchiș, la 5 Aprilie 1929.

T. Cibian
prototereu.

Cuvânt Ocazional,

rostit de Pr. Ioan I. Ardelean cu prilejul propagandei religioase întreprinsă de „Oastea Domnului“ din Micălaca în com. Curtici, la 3 Martie 1929.

„Mulți umbliă, de cari de multe ori am zis vouă, iar acum și plângând zic, că sunt vrășmașii „Crucii lui Hristos“ (Filip, 3. 18).

Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda de cât numai în Crucea Domnului nostru Isus Hristos, prin care mie lumea s'a răstignit și eu lumii“. (Gal. 6. 14).

Iubiți Ascultători,

„Un bărbat oare care n'a trăit o viață sufletească așa după cum trebuia să trăiască. Odată a văzut o icoană. Era icoana Mântuitorului, răstignit pe Cruce. Sub icoană stăteau cuvintele: „Aceasta am făcut-o Eu pentru tine; ce faci tu pentru mine?“ Acestea cuvinte l'au pătruns atât de mult, încât de atunci a viețuit ca un „prieten al Celui răstignit și al Crucii!“

(Colect. Epp. Dr. Comșa și Dr. Suciu)

Iubiți Ascultători,

Din două motive am așteptat în fruntea cuvântului meu citatele din Sf. Scriptură și istorioara aceasta mică, dar cu înțeles atât de mare și adânc: Unul este, că în ziua de astăzi s'a așezat în fața Creștinilor de pretutindeni Crucea Domnului, că prin acest semn să ne aducem aminte, că „lumina lui Hristos luminează tuturor!“ Altul este, că această mică „oaste“ ce se numește „Oastea Domnului“ călăuzită tocmai de acest semn al Crucii Mântuitorului, a pornit la drum ca să vie în mijlocul fraților lor din această comună.

Ș'acum cu drept cuvânt ni-se poate pune întrebarea: Cine sunteți voi? Cum de a-ți venit aici? și ce scop are venirea voastră? Întrebări, la cari dator sunt a vă răspunde dându-vă lămuririle cuvenite.

Ca să pot răspunde la prima întrebare, ar fi de ajuns ca să repet cuvintele Apostolului Pavel: „Iar mie să nu-mi fie a-mă lăuda decât în Crucea Domnului nostru Isus Hristos“... și cred, că ne-ați putea înțelege, cine suntem!? Dar eu, voi merge mai departe și vă voi ruga să privesc puțin în jurul nostru, ca să ne convingem, că oare „totul este bine“, toate sunt bune, cele-ce ne încunjură pre noi în această viață? Când vaporul se află în largul mării, încunjurat de mulțimea valurilor primejdioase, la apusul soarelui, când negura

noștii acopere întinsul mărilor, căpitanul vaporului rostește cuvintele: „*totul e bine*” iar călătorii liniștiți își pleacă capetele lor spre odihnă. „Ceea-ce este căpitanul pentru vapor și pentru călători, aceiași este și sufletul pentru om. Oare acest suflet al nostru și el ne spune, că „*totul e bine*” și nici o primejdie nune amenință în călătoria noastră pe marea vieții?! (Förster: Cartea vieții).

Durere sufletul omenesc, în vremurile cari le trăim noi astăzi prevestește multă primejdie în călătoria noastră pe marea vieții. Sufletul omenesc astăzi este neîmpăcat, neliniștit, el se află în plin război, este câmpul de luptă a lor doi dușmani: *binele și răul!* Dumnezeu închipuind nemărginita bunătate și Satan închipuind deplina răutate.

Iar acum vreți să vedeți mai de aproape această luptă? Gândiți-vă puțin reamintindu-vă cuvintele biblice: „Văzut-am pe Satan ca un fulger căzând din Ceriuri!” Cel lăpădat din Raiul fericirii își urmează diavolul ca răzbunare aici pe pământ. Nu-l vedeți pe Satana? Uitați-vă la cușitul sângeros al ucigașului, priviți în fața schimonosită de beutură a bețivului, căutați la privirea șireată și întunecoasă a hoșilor, deschideți ușile birurilor și porțile de fer ale temnițelor, și înaintea noastră va rânji chipul scârbos al Satanei, care mulțumit de isprava ce a făcut rânjește voios când aude plânsul femeilor, a mamelor ș'a copiilor nevinovați, cari fometează, tremură de frig și de dureri, din cauza celui ce le-a răpiit soțul ori fata. Nu este destul atât? Ce ziceți la aceeași ispravă a Satanei, că astăzi aproape toți copiii de școală se mândresc, că ei nu mai cred în Dumnezeu! Ce spuneți la căsătoriile cari se fac astăzi? După două-trei săptămâni de conviețuire se îndreaptă — cei ce juraseră credință unul altuia, — către ușile Tribunalului cerând despărțire, divorțuri! Ce să mai spunem despre moda cea mai nouă de-a-se împufina nasterile? Să răspundă părinții de astăzi ce zic ei la acea, că copiii lor abia ajunși la vârsta de 17—18 ani, își cer partea din averi, nemai căntând la ocrotirea părinților cari-au crescut și necugelfându-se, că ce va fi cu părinții lor la adânci bătrânețe, când aceia nu vor mai fi în stare de-a munci?!

Dar nu voi mai continua cu acestea întrebări usturătoare, căci ele sunt fără sfârșit, și răspunsul cel mai scurt este: „*Toți ne-am abătut!*”

O singură întrebare ne mai rămâne, ce am făcut și ce facem noi pentru îndreptarea acestor rele? Ce am făcut și ce facem noi pentru Hristos? Care luptă în contra Satanei? „Iată, eu stau la ușe și bat” ne spune blând și cu glasul dulce. Oare am deschis noi ușa inimilor noastre ca să-l lăsăm să intre în casa sufletului nostru?

Această chemare blândă a *Celui răstignit* pentru noi, a făcut pe o seamă de creștini să tresară și să se cutremure în sufletul lor. Ei au văzut asemenea bărbatului de care v'am spus la început icoana lui Iisus cel răstignit pe Cruce, care le spune: „*Aceasta am făcut-o Eu pentru tine; ce faci tu pentru mine?*”

Ca răspuns la această întrebare a Mântuitorului, ca o trebuință a vremilor de astăzi s'a născut aceeași oaste mică ce se numește: „*Oastea Domnului!*” O părticică și mai mică din această oaste sunt acești evlavioși creștini cari au venit astăzi la voi. Această „oaste” n'are statute, nici legi, nici paragrafe. N'are președinte, nici secretar, nici casar. *Un singur conducător are: pe Iisus — Mântuitorul!* — Această oaste nu se înalță, nu se laudă, nu vrea locuri de

mărire, ci ostașii ei sunt cei mai umiliți, cei mai mici servitori ai Domnului. Sunt ostașii voluntari — de bună-voie înrolați — în oastea care luptă cu arme sufletești împotriva Satanei și a isprăvilor rele ale acestuia, despre cari lucruri v'am făcut amintire mai nainte.

Nu vreau ei alt ceva, decât să răspundă între altele, la întrebarea lui Iisus: „Tu ce faci pentru mine?” iar acest răspuns este: „Flămând ai fost și ți-am dat să mânânci, setos ai fost și ți-am dat de beut, gol ai fost și te-am îmbrăcat, bolnav și în temniță ai fost și te-am cercetat...”

...Făcând acestea celor mai mici ai tăi, Ți-e Ți-am făcut!

Iată — iubiți ascultători — răspunsul meu la întrebarea, că cine suntem noi?! — Ce este oastea Domnului?!

Acum să răspund în câteva cuvinte și la întrebările ce urmează:

Cum de am venit aici? — și cu ce scop? — Am știut noi prea bine, că în această comună fruntașă este aceeași Biserică creștină-ortodoxă ca și a noastră, se rostesc aceleași rugăciuni, aceiași Evanghelie a Domnului ca în biserica noastră. Aveți preoșii voștri buni și plini de credință. Unul păr. Nicorescu, care mi-a fost chiar dascăl și dela care am învățat a mă pregăti pentru slujba preoțească. Vrednic și recunoscut păstor sufleteș, care a răspândit multă lumină evanghelică prin frumoasele sale predici scrise în cartea sa de cuvântări numită „Amvonul”. Asemenea celalalt părinte Dr. Z. Colceriu — bun prieten și frate în Hristos al meu, care e plin de însuflețire pentru chemarea sa preoțească.

Am știut toate acestea lucruri, deci nu am venit noi ca să aducem nici o noutate. Am venit singuri conduși de simțemintele de iubire frățească, frați de frații noștri de aici, dintre cari unii ne-au făcut plăcerea să-ne caute în comuna noastră.

Am folosit deci prilejiul acesta de exprimare a recunoștinței noastre față de cei-ce ne-au cercetat pe noi, ca să ne întâlnim și cu ceilalți credincioși ai noștri, căutând a ne îmbărbăta unii pe alții în lupta sfântă ce trebuie s'o ducem păstorii și turma împotriva dușmanilor bisericii noastre ortodoxe-creștine.

Durere, acești dușmani sunt destul de mulți! — Am arătat, că vătavul acestor dușmani este Satana, — afară de dușmani cari se arată în forma păcatelor, mai are Biserica și alții dușmani, pre cari Satana i-a îmbrăcat, ca pe niște „lupi în piele de oaie”!

Despre aceștia zice sf. Ap. Pavel, „Mulți umblă, de cari de multe-ori am zis vouă, iar acum și plângând zic: că sunt vrășmașii Crucii lui Hristos”!...

Cine nu-i va recunoaște din acestea cuvinte, că nu sunt alții, decât sectarii de felurite credințe greșite, cari s'au răsvrătit — pe nedrept — împotriva „mamei” lor dulce, care le-a fost biserica, lăpădându-se de ea și bârfind în contra ei cu cele mai josnice arme ale minciunei.

Nu mă voi opri mult a vorbi despre acești fii ră-tăciți ai bisericii noastre, cari — parte inconștienți — ș'au vândut sufletele lor străinilor de Neamul și Biserica noastră.

Ci mai vârtos vă rog ca împreună să-ne apropiem de ei cu dragoste și blândețe, arătându-le greșala și păcatul în care au căzut, sfătuiindu-i, să-se întoarcă la maica biserica pe care au părăsit-o, fără ca această mamă bună să le fi făcut ceva rău!

Să le spunem, că: „*acela care s'a despărțit de biserica pământească, acela s'a despărțit și se biserica Cerească și se află sub aspră judecată: Spune-l soborului! — și de nu va asculta nici de sobor, să-ți fie ție ca un păgân și vameș. Numai în unire cu sfta Biserică — nu cu „adunarea“ — creștinul, poate să dobândească mântuire*)...*”

Iar' acum închei cuvântul meu, mulțumind din inimă atât P. P. C-lor părinți suflați cât și poporului de aci, pentru ospitalitatea cu care ne-au primit.

La despărțire mai am însă câte-va cuvinte scurte, cari vi-le adresez din toată inima mea: — *veniți să-L căutăm pe Iisus*, ca împreună cu El să trăim restul vieții noastre. Eu cred, că ușor îl vom afla, pentru că a spus-o: „*De-i careva singur, Eu sunt cu el!*” — „*Răstoarnă piatra și acolo mă vei găsi, sgârâie lemnul și acolo voi fi!*” (**)

Cutrerând țara mea. Sibiul.

Sibiu, 22 August 1928.

Unui câte unul răsar ca niște fortărețe ale cetății Ardealului, orașele, în drumul, făcut de mine, dealungul șiragului Carpații, care înconjură Ardealul — pădurea Transilvaniei, cum o numeau Romanii — ca pe o adevărată cetate, în mai mult de 3 părți învingându-o ca și un brâu înalt spre SE.

Ardealul e țara încântătoare, înzestrată de natură cu toate comorile, care au atras, din cele mai vechi timpuri, popoarele conlocuitoare prin țările învecinate.

El e ascuns în inima Europei, ca o țară din povești, al cărui trecut glorios s'a născut din dragostea și ura dintre popoare.

Când te apropii cu trenul de Sibiu, rămâi fermecat de priveliștea pitorească, ce se desfășoară în fața ochilor, a Munților *Făgărașului* cu vârfurile lor înalte ce predomină întregul ținut în lung și în lat.

Persoanele din partea locului, imediat, în mândria lor națională, că locuiesc la poalele acestor frumosi și măreți Munți, cu o afabilitate deosebită, se întrec în a-te asigura de numirile vârfurilor: Acesta e *Negoiul* apoi *Șerbota* lângă el, nu departe e *Scara* apoi *Ciortea* și *Surul*, iar alături *Tătarul* — niște adevărați Alpi, ceea ce a îndrituit pe marele geograf De Martonne — profesorul meu de la Sorbonne chiar a-ți numi *Alpii Carpații*.

Și 'ntradevăr dimineața, înainte de răsăritul soarelui, așa cum eu am sosit la Sibiu — cerul îți prezintă culori sublime, colorit răsfrânt de razele soarelui căzut pe albeața imaculată a zăpezilor de pe vârfurile *Carpaților Făgărașului*.

E aproape același aspect ce ți-l desfășoară văzul Alpii Elvețieni la Saint Moritz, unde coloritul cerului la reflexul zăpezii e neîntrecut, e divin!

Noi însă, cari ne-am născut, crescut și trăit în mijlocul acestei priveliști minunate a pământului nostru,

trecem pe lângă ele, cu obișnuita noastră indiferență și neînțelegere poate, dar ulte, streinii, streinii cari vin să ne admire frumusețile naturale ale țării noastre, ei sunt așa de fermecați, că vin, să ne atragă atenția și nouă, asupra comorilor noastre neprețuite.

Într'adevăr, poate, nu e țară pe pământ ca a noastră care să aibă atâtea frumuseți ale naturii sălbatece lăsată în toată plinitatea ei, fără cea mai mică intervenție a mâinii omenești! Numai cine a cunoscut țările streine, în special Elveția — unde Elvețianul s'a căfărat pe stâncile cele mai impracticabile și a construit, acolo, de unde privirea e mai încântătoare, hoteluri mari și-au transformat drumurile în adevărate șosele ce te atrag cu mare dragoste spre a-ți încânta ochiul și a-ți însenița sufletul, atunci, te gândești la frumusețile pământului românesc cum am putea și noi să ni-le transformăm în locurile cele mai atractive ale lumii.

Prin bogăția solului, frumusețea naturii și mai ales renumita ospitalitate și dragoste a românului pentru streini, care e incomparabilă cu a oricărui alt popor, repede am atrage vizitele străinilor. Am călătorit în aproape toată țările din Europa, pretutindeni văd reclame enorme cu priveliști din țări depărtate care încântă privirea călătorului în minutele de așteptare prin diferitele gări și mici stațișoare, dar, din ale scumpei mele patrii, cu regret, am constatat că n'avem nimic, rar, dacă vr'o țară a rătăcit pe peretele gării și o vedere cu *Castelel Peleş*, care e o minune a lumii, absolut din toate punctele de vedere! Ceva și mai mult, deși, avem atâtea diplomați, reprezentând țara noastră, hărțile de prin gările streine indică aceleași numiri maghiare pentru orașele noastre ardelenene și ceva și mai trist mențin aceiași hartă cu o Românie antebellică.

Dintre frumoasele orașe ardelenene *Sibiul* e orașul unor prețioase și puternice tradiții românești, ale cărui cetăți cu vechile ziduri înegrite de vreme, știu să povestească multe despre luptele noastre din alte timpuri. Fiecare poartă boltită strecoară în sufletele noastre amintiri ducioase și fiecare fereastră bătrână îți recheamă în minte o lume dispărută!

Sibiul e vechiul oraș înființat pe timpul regelui Geyza, care l-a populat cu emigranții din Germania chemați pentru cultivarea pământului și apărarea hotarului țării contra invaziunilor capetelor pleșuve ale Cumanilor.

Pe steagul lor stă scris cu fală: „*Ad retinendam coronam*” — pentru apărarea coroanei.

E un oraș așa de vechiu și așa de interesant, căci mie mi-a făcut impresia unui adevărat Nürnberg german. Din orice parte îl privești, găsești altceva nou, care se deosebește cu totul de cealaltă suburbie. E admirabil!

Turnurile acestui oraș, podurile prin care treci dintr'o stradă într'alta, îți fac o idee cu totul deosebită de a celorlalte orașe din țară.

Orașul roșu, așa cum îl plăcea să-l numească papa Eugen al IV-lea, a fost una dintre cele mai puternice cetăți de apărare ale creștinismului împotriva semilunii.

Zidurile vechi ale cetății înalte de 10 metri și azi, se mai păstrează destul de bine, înconjurând orașul cu turnurile de apărare din cari se mai văd 3 „*Harteneck*”, precum și cel din marginea vestică a orașului masivul turn al corporațiilor de păpușari, ultimele rămășițe din cele 34 turnuri cu care orașul

*) M. Calneve Comb. sectelor.

**) Papini „viața lui Iisus.

se găsea înconjurat până la 1700. *Turnul Primăriei vechi din piață, zidit pe la 1500 este încă până azi vopsit cu roșu* în cimitirul bisericii ortodoxe din suburbia Iosephine, se află o piatră din anul 1631 cu inscripția numelui *Ghenadie al Bălgradului și Stan Ciitorul*, ceace dovedește că atunci deja Românii erau așezați aci și că și-au înființat biserica lor.

Înfățișarea pieței închise de toate părțile cu case vechi, prin formele lor variate, dau Sibiului o înfățișare „sui generis” printre orașele României mari. Aci vezi sumedenia de care ale țaranilor români și sași, cu negustorii lor cei mai mulți evrei, cu caftanele lungi poloneze și pe fil indiei cu părul lung, negru și nepătat, care vând: linguri, fluere — fluierul din care răsună doinele unice în lume — și diverse obiecte ca albiile cioplite cu cuțitul etc. Convoiul se înșiruie până sub poarta mică, boltită și zugrăvită cu picturi interesante dela primăria veche. Totul îți grăește de vechiul Sibiu, cu corporațiile lui de acum 4—500 de ani, când tot comerțul apusului cu Orientul, trecea prin Transilvania, iar comercianții din Sibiu duceau mărfurile lor, până departe, în Polonia și Rusia, până în Veneția și prin Germania, iar prin România, până la Marea Neagră spre Constantinopol, până chiar prin depărtata Persie. Dela gară cum intri în oraș, vezi pe partea stângă *biserica Ursulinelor care a jucat un mare rol în viața educativă a românelor de pe la 1800 când începură să vină la această școală, fete de boeri munteni*, în rochi de „tulpan” și în „gevrele”, împodobite cu șaluri „chișmerii”, din cari se făceau daruri și vreunei mici catolice (cum descrie D-l Iorga savantul meu profesor,) vreunei „mater” care se îngrijea în deosebi de progresele școlăriței din *Valachia*:

„Mărița” se prefăcea repede în „Mimi”, urmând însă și mai departe a face mutre, a părî și a minți, a se murdări și a-și strica hainele, a da cu picioarele și cu coatele, a bajocori, a țipa ca la Țigance și chiar a se tăvăli pe jos.

Călugărițele îi puneau corset, căci avea altfel după părerea lor, „un pântec enorm”, — o învățau franțuzește și nemțește, — dela colegele ungueroaice „grosolane”, scrie o profesoară deprindea și ceva unguerește și îi dădeau lecțiile neapărat de Clavir și jocuri, pe cari trebuia să le „metahrisească” neapărat și de „cusătură”.

Trimițând galbeni și șaluri, tata de acasă cerea ca „broasca” lui să fie „otcărmită” bine, așa încât să părăsească orice nărav firesc, acesta fiind și scopul pentru care o „înstreinase”, ca să se poată, îndestula de bucurie, auzind că o laudă lumea de procopsită și împodobită cu toate cele bune lucruri și nemțeasca nu e de „atăta ananghi”, „ungureasca nu făcea trebură” dar, fără franțuzește și fără „clavir” nu se poate „pollitfesi” cum se cade o fată de boier după moda nouă.

D'aci din Sibiu încă de pe la 1770 începe europeanizarea treptată a țărilor noastre prin trimiterea a fel de fel de lucruri noul de întrebuințare pentru boierii bogați și de neam din cele 5 județe ale Olteniei de către vestita casă de negoț: „*Marea casă ardeleană a lui Hagl Constantin Pop din Sibiu*”, care fusese în-surat cu o fată de boier mare din Oltenia.

Ca modă apar acum mânușile femeiești albe, albastre, pe care mamele jupăneselor din această vreme nu le văzuseră de cât pe mâinele vreunei rari călătore streine, ori pe ale femeilor de consuli și de funcționari ai consulatelor.

În coifura meșteșugită a capului, *s'au dus vechile mărmi pentru neveste*, sunt înfipte perechi de pene de felurite forme. La piept se poartă „basmale”.

Femeile se apără de ploaie și chiar de soare cu „cort nemțesc” sau „umbrelă” deși nu merg încă pe jos, de cât la coborîrea din trăsură — faleturi — a telaj cu 4 cai, la care d'altminteri era o prerogativă a clasei I, căci o cucoană din starea II-a permițându-și într'o zi a ieși la plimbare în faleturi, la Iași, a produs un mare scandal și a pățit o mare rușine, căci l-s'au tăiat hamurile de la caretă în mijlocul stradel.

Evantaiul apare sub numele de *apărătoare, pantofii*, sunt ceruși de toată lumea și se caută să fie pe „picior”.

Strimfi nemțești înlocuiesc „călțunii” lucrați *trănic* de casă. Apa de obraz-levanta, împodobeste toaleta, se comandă mai ales, cea care a leșit acuma. Săpunuri pentru spălat cocoanele pe obraz sunt și ele de bun ajutor.

Se comandă peruci, una, două până la 50 de dramuri, în două mâini, având părul lung cu lung și scurt cu scurt după probă, „țesut ca orbota” și se atrage atenția, să nu fie prea mare: că fiind atâta păr se face capul cât o baniță și este o batjocură prea mare d'asemeni „gherlanturi de flori” se poartă pe cap.

Rochiile sunt de „croazele cu fiori mărunte și vârgate măruntel” de „creditoriu” cu „orbote albe faine, voperuri etc.

În casă, ai cărți păreți sunt uneori căpțușiți acum cu pânză de cea zugrăvită ca o „materie”, canapelele, scaunele cu postav „fiștichiu”, măsuțele, rafturile de cărți, planele, mărunțșurile de pe etajere, începe să apară. „Canari” buni, învățați bine cântă în cuște de metal aurit. Când e un „minavet”, nu strică mai ales dacă „demoazela” nu știe din „clavir”: se mai încântă oaspeții de plăcerile artei! Boierul cetește „gazeturi” și „Viața împăratului Bunăparte”, fata, cocoana uneori: „Aventurile lui Faublas”, ori „Corina Doamnei de Staël”.

A primi cu cățelul în brațe, cu cățelușul flocos, cilibiu, cu părul slobozit și moale, pe care e frumos să-l strigi pe nume europene ca „Millort”, e o dovadă de eleganță și o plăcută „englezea” ori trecere de vreme, pentru o „mamuzelă” de la curte, o damă mare, o domniță. Se caută însă ca „foarte să fie mic, încât să nu mai fie în toată Europa mai mic de cât acela”!

Era nouă în viața de societate, începuse de sigur și ea se desăvârși repede. Subt acest raport Apusul nu avea ce să ne mai învețe. La masă se văd „tacâmuri” după numărul de „personii” invitate „servicliuri de porțelan”. Tipsiile se pun pe „rogojioare fine”. Presentinul, orezul de Italia, untdelemnul de „Provenția” și de Lucca, ori de Franța, *cârnașii și salamții de Sibiu* încep masa. „Sălăturile” nu pot lipsi, Ananasul „nou solu de poame”, e adus la desert: se caută până la grădina Palatului Bruckenthal din Sibiu.

Se bea din „caranfeu” de „cristal” ori și „urdinare”. Fruntineag. (Frontignan, viu mușcat) și Auspruh, vin de Tocaia, de Pesta, de Spania, Brăbânțel (de Brabant), vin de Ren (Rin), rosol de Breslau sau de Franța, vutcă sau rum, cu pișcoturi. Siropul de ponciu e apreciat ca și șampania. Un mărțufsaț de zahăr cu tot felul de figuri, ca o dumbravă și cu jlgăni, cum obișnuiesc de le fac, și de argint, arată un oaspăț cu îngrijire pregătit pentru vreun oaspete rar, om mare, cu prietenie prețioasă. Lămâii, portocale

„naramzi“ în lăzi împodobesc sala de mâncare. Socracifele, bucătăritile săsoaice, unguroaice, nemțoaice, bucătarii francezi sunt aduși cu preț mare, „din casă de boier, iar nu din cele de prostime“.

În toate „naimodul“, moda cea mai zarfă biruște, chiar cu întreaga risipă a averii. Nimeni nu vrea să se lase întrecut și „Europa“ trimite din belșug pentru toți (zice Dl. Nicolae Iorga în: *Pătrunderea obicelurilor sociale din Europa la noi*).

Ajungând în plața Sibiului vedem locul renumit, ce și azi e înconjurat cu un lanț—e locul de ghilotină a vechilor timpuri, în care dis de dimineață stăpânitorul Sibiului — cu „dreptul de paloș“ asistă la rețezarea capului vinovatului, având domnia absolută asupra supușilor săi. Azi, lumea trece p'aci în lung și lat fără poate a ști însemnătatea timpului d'odinioară!

Majestos în centrul orașului se ridică *famosul palat Bruckenthal* construit în stil baroc veritabil, care după moartea familiei Bruckenthal la 1879 trecu, conform testamentului, în posesiunea orașului Sibiu.

Aci, se deschide publicului doritor de cultură o bogată bibliotecă conținând la 200 000 volume, între care o colecție bogată de manuscrise, unde găsim și măturli foarte prețioase privitoare la trecutul nostru românesc, care trebuiesc încă studiate, mai ales, de tinerimea noastră universitară.

Tot așa de bogate și prețioase sunt colecțiile de antichități și de științele naturale și numismatica.

O Pinacotecă expusă în vre-o 25 săli din etajul II-lea cuprinde la 1500 tablouri între cari, școala flamandă e foarte bogat reprezentată. Amintim: „*Cap de bărbat*“ de von Eyk, care e capo-doperă al lumii, închis în perete, prins cu electricitate contra răufăcătorilor atrași, prin valoarea lui de milioane, fiind una dintre cele 2—3 pânze în uleiu din primele încercări în lume.

Deasemeni e „Ioan“ de Tennier și Wouverman, apoi din școala italiană este: „Hieronymus“ de Lorenzo Lotto și „Logodirea Sf. Caterina“ de Tizian iar din școala germană: „Omul care se roagă“ de Memmling. Mai sunt copii după Rubens și Rembrandt etc. Pentru noi Români sunt interesante portretele celor 3 revoluționari din 1784 ale lui Cloșca, Horia și Crișan.

În Piața Huet e biserica evanghelică zidită pe un fundamnt din sec. XV și terminată la 1520, pe când Magellan proba lumii pentru prima dată prin călătoria sa, că pământul e rotund.

Are un turn de 73 m, iar în interior o pictură mare în oleiu din 1445 reprezentând „Răstignirea lui Hristos“ e o frumusețe de artă.

În mansoleul acestei biserici, pe noi ne interesează, căci aci se află *piatra de mormânt a voevodului Muntean „Mihnea Vodă“, fratele mai mic a lui Radu cel Mare, care domni numai 4 ani 1507—1511 și fu poreclit cel rău, fiind ucis de niște conspiratori cu cuțitele pe treptele acestei biserici*, pentru a se sui la tron fratele său Vlăduță, care și el domni numai 2 ani fiind ucis la rândul de Neagoe-Vodă-Basarab care intră în țară cu oaste turcească și-i luă tronul 1512—1521 ziditorul Monastirei Curtea de Argeș.

(Va urma)

Misionarismul nostru*)

de Pr. D. Vonlga.

Onor. Conferință!

În domeniul întins al vieții se luptă neincetat două puteri: una e binele, alta e răul. Războirea acestor principii datează d'odată cu viața și se sintetizează în contrastul activ dintre lumină și întuneric, dintre virtute și păcat. A început d'odată cu omul; s'a urmat în cursul veacurilor și va urma până la sfârșitul acestora.

La această luptă e trimis și omul prin mandatul „*fiji desăvârșiți...*“ și în această luptă suntem angajați și noi, spre a pregăti și a promova *triumful binelui moral în luptă cu răul*.

De-odată cu neascultarea din Eden, omul și-a pierdut facultățile de opoziție înclinărilor spre rătăciră — și persistând în tendința de a se libera de puterea ce în chip nevăzut a voit să-l împiedece în pornirile sale spre desfrâu intelectual și moral: la succes a evoca regretul Creatorului pentru că făcuse pe om (Geneza 6. 6.)

Când a sosit apoi vremea hotărâtă, ca sămânța femeii să zdrobească capul șarpelui amăgitor, Mântuitorul Christos a declarat războiu (: n'am venit să aduc pace, ci războiu) direcțiunilor de viață și pornirilor periculoase ce aruncaseră omenirea în adâncul decadenței morale. Iar după săvârșirea operei sale triumfale: arma cu care a subjugat patimele și cu care a ridicat virtutea la izbândă, ne-a încredințat-o nouă, trimișilor săi, cu îndatorirea, ca s'o învățăm cu tărie și să luptăm cu ea pe viață și pe moarte pentru interesul și pentru salvarea demnității omeniești — adecă pentru *îndrăirea legăturilor morale ale omului cu Dumnezeu*.

Iar această armă este *Evanghelia și pilda lui de viață și de muncă*. Dacă în misiunea noastră **o vom ști** învățăm cu înțelepciune și cu însuflețire sfântă, atunci, fraților, să n'avem teamă, căci aceasta puterea lui Dumnezeu și mântuirea credincioșilor este.

Domnilor, Biserica noastră a lui Christos este zidită din același element ca biserica veche a patriarhilor și a profeților. Mântuitorul Christos, pe cea veche *n'a stricat-o*, I-a dat însă *viață*: i-a dat alte îndrumări, alte aspecte și alte *podobe*: îndrumările cunoștinței de Dumnezeu și a voinței sale prea sfinte; aspectele pregătirei pentru viața și fericirea eternă și *podobele virtuților morale culminate* în iubirea evanghelică sintetizată în suferințele și în moartea sa pentru oameni.

Dar unde e omul, acolo-i și rătăcirea, și lupta dintre Ormuzd și Ariman, dintre lumină și întuneric nu se va curma niciodată, căci *aceasta este condiția în care se poate valorifica virtutea spre izbândă și recompensă*.

La această luptă ne-am angajat și noi, când am luat mandatul de a *povățui pe cei căzuți și a duce la învingere pe credincioșii prin cari se întemeiază împărăția lui Dumnezeu între oameni*.

Biserica lui Christos, ca concretizare, ca personificare a binelui moral, a luat lupta cu răul moral deodată cu nașterea ei în ființa celei dintâi societăți creștine, *alcătuită din Iisus Christos și din patru pescari la fărâmurii lacului Genezaret*. Iar această luptă s'a urmat apoi cu prețul sângelui plătit de mii și de mii de martiri ai credinței; se urmează și astăzi pentru mântuirea *sufletelor și a conștiințelor pierdute* și se va urma câtă vreme ideile, curentele și tendințele sistemelor de distrugere vor încerca opoziție sentinței dela Matei

*) S'a citit în conferința pastorală a preoțimei din protopopiatul Timișorilor, în 14 III a. c.

5—18, care enunța, că *nici o iotă și nici o cirtă nu va trece din lege până nu se va împlini toată.*

Angajamentul nostru în această luptă se numește *misiune* sau *misionarism*, care în sens bisericesc este aceea activitate pastorală, care se manifestă în tendința și în zelul de a *spiritualiza* și de a *Evangeliza* viața creștinească a credincioșilor și adevă de a-i face accesibili pentru o viață spirituală în sensul *Evangeliei lui Christos* — și ca rezultat, *a-i înlări în credință* învățăturilor sfinte, a deștepta în ei *dragostea către Biserică* și către așezămintele ei ca depozitare ale legii descoperite de Dumnezeu: *Spre întărirea* lor în luptele cu răul, adevă cu legheonul ispitelor și a tentațiunilor de a-i abate dela adevăr și dela lumină.

Iar această misiune se cuprinde în mandatul „mergeți învățați toate neamurile **să păzească toate** câte am poruncit” (Matei 28. 19). Adevă nu numai să asculte și să învețe, dar **să și păzească** ceea-ce au văzut și au învățat. Și chiar și acest punct se evidențiază misionarismul nostru de a *înlări* pe credincioși în credință, a-i face *s'o păzească* și a-i face ireductibili în fața prozelismului și a tuturor tentațiunilor *spre răstăciri de credință*.

(De cei odată perduți, cu greu te mai poți apropia. Locul, ce poate noi l'am lăsat gol în sufletul lor, l'au umplut alții cu formalism. Zelul păstorului din Evang., care-și lasă turma ca să-și caute oia pierdută, e problematic în succes, căci doar și bucuria lui e condiționată dela eventualitatea „**dacă o va găsi.**” Apoi cazurile de revenire a răstăciților nu prea sunt rezultatele pozitive ale nici unui preot misionar, ci sunt mai mult efectul deșteptării sufletești și a convingerii propriie de răstăcirea în care a alunecat. Acest adevăr e exprimat atât de plastic și atât de classic în pilda fiului răstăcit, care — fără a fi căutat — însuș el s'a deșteptat și văzându-și mizeria în care l'a transpus ușurința și răstăcirea, s'a determinat și s'a reintors la casa părintească plină de belșug și de consolare).

(Va urma).

INFORMAȚIUNI

Misiune pentru popor. Conform dispozițiilor autorităților bisericești ort. rom. Sâmbătă și Duminecă în 16 și 17 Martie anul curent s'a ținut în comuna Târnova jud. Arad misiune pentru popor prin preoții misionari Stefan Lungu din Silindia, Moise Popovici din Măderat, apoi Teodor Dreclin și Iustin Mureșan cari au săvârșit sf. liturghie în sobor.

Di. părinte M. Popovici a spus o predică foarte instructivă despre sf. cuminecătură, iar Di. părinte St. Lungu despre iubirea și pizma ce există în popor predică foarte bine nimerită, pentru credincioșii de aici, — cari afară de copiii de școală, — aproape nimenea nu se cuminecă. Intocmai așa stăm și cu iubirea și pizma unii față de alții. Să dea Bunul Dumnezeu, ca acele cuvinte mărețe a D-lor, preoți să își albă efectul dorit, să prindă rădăcini în sufletele lor, să ne apropiem de scopul dorit. În 17 l. c. după masă preoții sus numiți dimpreună cu Di. păr. l. Ispas din Chier au servit sf. maslu, la care au luat parte peste 120 persoane cari cu toți au mers acasă deplin satisfăcuți.

Așa se vede că cuvintele Dlor, misionari au avut influență asupra multora, cari numai decât au dorit să își vindece trupurile și sufletele lor cele bolnave.

Ne exprimăm sincerile noastre mulțumiri autorităților noastre bisericești pentru această dispoziție rațională și necesară.

Iustin Mureșan

Apărarea Credinței. — În memoria noastră este viu cazul apărării bisericii ortodoxe din Japei (Polonia) de către credincioși, contra încercării uniților de a lua această biserică cu sprijinul administrației. Acum ne vine știre, că superiorul acestei biserici, pentru apărarea bărbătească a credinței, e decorat cu cruce de aur din partea mitropolitului Dionisie, iar toți cei 110 credincioși cari au stat 8 zile împreună cu preoții închiși în biserică ca să împiedice preluarea bisericii, fiecare a căpătat o cruciuliță de purtat la gât cu inscripție de binecuvântare.

Mitropolitul Hrisant de Trapezond la București. — Zilele acestea a sosit la București mitropolitul Hrisant de Trapezond cu însărcinare dela Patriarhul Constantinopolului. I. P. S. Sa a avut o lungă convorbire cu Sanctitatea Sa Miron despre necesitatea Sinodului Ecumenic. Amândoi au recunoscut necesitatea Sinodului Ecumenic a bisericilor ortodoxe. Această părere o susține și Patriarhul sârbesc.

Înainte de Sinodul Ecumenic se vor ține conferințe pregătitoare sau la Constantinopol sau la muntele Atos.

La conferința aceasta trebuie să ia parte Patriarhul din Constantinopol, Ierusalim, Alexandria, Antiohia, Serbia, România, asemenea capul bisericii grecești, Ciprului și altor biserici ortodoxe. Conferința o să fie prezidată de Patriarhul Constantinopolului.

— **Martiri ruși.** O scriitoare americană (E. Almedingen), într'o carte scoasă de curând, povestește isprava vitejească a câtorva băieți, cari, în vremea revoluției rusești, s'au purtat și au murit moarte de martir, așa cum în vechime, făceau sfinții părinți, întru apărarea bisericii. Acești copii au auzit într'o crâsmă că soldații bolșevici voiau să spurce biserică unui orfelinat din Petrograd. Fiindcă orfelinatul era închis, ca și biserică, ei s'au hotărât să se împotrivescă la treaba asta urâtă. Și spărgând o fereastră au intrat în biserică, eșezându-se în jurul sfântului altar. Soldații bolșevici, spărgând peste noapte ușa, au intrat în biserică, unde au dat de copii, cari păzeau altarul. După ce înzădar le-au poruncit să plece de acolo și să lase liberă intrarea în altar, soldații au împuşcat pe doi copii, cari au căzut morți pe treptele altarului. Ceilalți copii nu s'au inspăimântat și nu s'au mișcat deacolo, cu gândul să apere sfântul altar. Bolșevicii i-au împuşcat atunci pe toți. Peste trupurile calde și nevinovate, soldații au intrat în altar, pe care l'au spurcat și furat.

Unul din copii, care mai trăia când mama lui l'a ridicat de pe treptele altarului, șoptea mamei lui cu gra-

îul stîns de moarte: „Mamă! Am apărât casa lui Iisus și soldații n'au cutezat să se atingă de sfântul altar, până am fost noi în viață“.

— **Moarte fericită** a avut femeia Evghenia Smirnov din comuna Aprodul Purice, jud. Ismail. În ziua de 18 Martie a. c. pe când se găsea la biserică, îngenuchiase în fața icoanei „Maicii Domnului“ pentru ca să se închine, așa după cum îi era obiceiul. Cum se găsea în fața icoanei așa a înmărmurit ca o statuie. Lumea a început a-se închina ca la o adevărată minune. Această femeie trecea ca drept sfântă printre săteni, întrucât era foarte credincioasă.

— **Treburile bolșevice.** În Rusia treburile merg rău de tot, mai rău decât și-ar putea închipui cineva. Căpeteniile bolșevice se sfădesc între ele, iar norodul suferă și se răscoală. Dar și în țările străine, unde sunt trimiși (reprezentanți) bolșevici scandalurile se înmulțesc mereu. Acum s'a descoperit o nouă pollogărie bolșevică în Franța. Rusia a trimis acolo mai demult o reprezentanță comercială, care să facă comerț cu Franța. Și a făcut așa de bine încât a furat incasările de 150 milioane franci (cam 800 milioane lei).

Și când te gândești că bolșevicii mereu își bat pieptul că ei sunt oameni cinstiți, cari nu fac decât fapte cinstite!

— **Câine deștept.** Un tăietor de lemne din Franța, lucrând la pădure, a fost rănit de un copac, care s'a prăbușit peste el. Greu rănit, el n'a putut să se târască mai departe de coliba lui. A căzut acolo, și a stat câteva zile fără nici un ajutor. Și ar fi murit, poate, dacă nu s'ar fi întâmplat să deie peste el un câine deștept, care să-l scoată dela moarte. Câinele, câteva zile dearândul se tot ducea în sat uimind pe săteni cu lătratul lui. Iar seara se întorcea de încălzea trupul nenorocitului tăietor de lemne.

După șase zile țărani au hotărât să meargă pe urma câinelui și nu puțin le-a fost mirarea când au văzut pe tăietorul de lemne trăind aproape clipele morții. Ingrijându-l și dându-i leacuri l'au readus la viață. Iată, o faptă bună făcută de un animal.

Și când te gândești, atâția oameni rămân reci față de suferințele aproapelui!

Mulțumită publică.

DI. Prefect Dr. Iustin Marșeu, a binevoit, să doneze din fondul Județean un ajutor de 10.000 lei, adică zecemii lei, la renovarea bisericii din comuna Roșia-Șebis.

În numele credincioșilor de sub păstoria mea, aduc vii mulțumiri D-lui Prefect pentru ajutorul primit, cât și pentru bunăvoința ce a manifestat față de comuna noastră bisericăscă.

Dumnezeu să-l norocească în toate cărările lui. Roșia-Șebis, la 21 Martie 1929.

Gh. Neagu
preot

No. 1820 | 1929.

Comunicat.

Se aduce la cunoștință generală, că Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 302 din 18 Martie a. c. recomandă spre procurare și introducere în școlile de specialitate „Liturghierul pe muzică bisericăscă orientală“ întocmit de Dl. V. Ciureanu-Bodești, profesor la școala de muzică bisericăscă din Chișinău și aprobat de Sfântul Sinod.

Se poate procura direct dela autor pe prețul de lei 500 (cinci sute) bucata.

Arad, din ședința Consiliului eparhial, dela 4 Aprilie 1929.

Grigorie m. p.
Episcop.

No. 1639 | 1929.

Comunicat.

Prea C. Sa părintele Consilier eparhial, Dr. Gheorghe Ciuhandu, condus de râvna de a sluji sfânta Biserică și Neamul, a publicat acum mai nou trei lucrări de interes obștesc și anume:

1. „Patronatul eclesiastic ungar.“ (100 lei)
2. „Desbinarea religioasă a Românilor din Ardeal.“ (15 Lei).
3. Discursul la senat din prilejul votării Legii Cultelor.“ (10 Lei). Toate trei lucrări editura autorului.

Le recomandăm cu toată căldura Cucernicilor Preoți și dispunem să se procure câte un exemplar din fiecare lucrare și pentru bibliotecile parohiale.

Cea mai bună modalitate ar fi, dacă P. C. Protopopi ar comanda deodată exemplarele ce s'ar cere pentru câte un protopopiat, în care caz li-se ofere obișnuitul rabat de 20%.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 21 Martie 1929.

Consiliul Eparhial
ort. rom. din Arad

No. 1711 | 1929.

Comunicat.

Sfântul Sinod, cu adresa No. 172 din 13 Martie a. c. ne aduce la cunoștință, că s'a înființat Academia de muzică bisericăscă la Patriarhie, de unde doritorii pot primi informațiuni precise.

Ceeace aducem la cunoștința celor interesați. Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 21 Martie 1929.

Consiliul Eparhial
ort. rom. din Arad.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și pus în vânzare „Nana Zamfira”, *indrumări din economia casnică și grădinărit*, cu 20 ilustrații în text, de *prof. D. Comșa*.

Prețul unui exemplar broșat este 30 Lei, având a trimite prețul de mai înainte sau cu ramburs, cum și 3 Lei porto poștal. Librarilor se acordă 20% rabat.

Comenzi adresate autorului *prof. D. Comșa din Sibiu* se execută prompt.

CONCURSE.

Conform rezoluției Vener. Consiliu eparhial No. 1665 | 1929 pentru îndeplinirea parohiei din Șofronia Jud. Arad, care este de clasa III (treia) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Organul Diecezan: „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială care se va obține dela reforma agrară.

2. Birul parohial, 3 kg. de grâu de fiecare număr de casă și câte 1 kg. grâu de fiecare jug. cad. cu cari vor fi împroprietăriți (3—7 jug. cad.)

3. Stolele legale.

4. Eventuala întregire de salariu dela stat, întrucât parohia va fi recunoscută și de On. Minister.

Alesul va suporta la timp toate impozitele după beneficiul parohial.

Celce vor reflecta la aceasta parohie, vor adresa rugarea de concurs ajustată regulamentar, către Consiliul parohial ort. rom. din Șofronia și o vor trimite la Oficiul protopopesc ort. rom. din Arad, în termenul fixat în concurs.

Reflectanții vor înștiința prealabil pe protopopescul bisericii și vor avea să se prezinte în capela din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Recurentul dacă este din alta dieceză va dovedi că are consimțământul P. S. Sale Episcopului Diecezan.

Dat, în ședința Consiliului parohial ort. rom. din Șofronia, ținută la 10 Martie 1929.

În înțelegere cu: *Traian Vașian*, protopop.

3—3

În temeiul ord. Ven. Consiliu eparhial cu ad Nr. 922 | 1929 pentru îndeplinirea parohiei I. din comuna **Tauț** devenită vacantă prin decedarea parohului **Pavel Ana**, prin aceasta se scrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, „Biserica și Școala” pe lângă următoarele venituri:

1. Sesiunea parohială în extensiunea ei de astăzi, **adecă 17 jughere** cadastrale, eventual și pământul întregitor până la 32 iug. în curgere pe baza legii agrare, împreună cu dreptul de pădure și pășune. 2. Un intravilan de 400 st. ptr. 3. Răscumpărarea de bir dela epitropia bisericii în suma de 200 Lei. 4. Stolele legale. 5. Întregirea salariului din visteria statului, pe care comuna bisericească nu-l garantează. Parohia este de cl. I., dar se admit și concurenți cu calificare pentru parohii de clasa a doua, cei din dieceză străină au a produce dovadă despre consenzul Arhiepiscopului diecezan; a se prezenta în cutare Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a-se face cunoscutei poporului și a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice, în fine, cu respectarea art. 33 din Regulamentul pentru

parohii, a-și înainta în termenul concursului recursul adresat Consiliului parohial ajustat cu toate documentele prescrise, oficiului protopopesc ort. rom. al Șiriei. Alegându-se obligă a catehiza fără alta remunerație la școlile din loc, cari l-se vor designa din partea celor competenți, a predica totdeauna când va servi, a suporta impozitele după beneficiul său. Până se va aranja chestia casei parohiale, va locui în casa locuită până aci de parohul dela parohia II, având a plăti comunei politice arănda, ce se va statori în de comun acord.

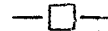
Din ședința consiliului par. ort. rom. ținută în **Tauț**, la 26 Ian. 1928

Aurel Borza ss.
preș. cons. par.

Gheorghe Ana ss.
notar

În înțelegere cu:

Mihail Lucaș ss.
protopop ort. rom.

1—3

Neoptând nimeni, în urma Concursului publicat în „Biserica și Școala” nr. 11, 12 și 13 | 1929 — la postul de capelan temporal cu drept de succesiune din parohia **Hălmăgel** din ppiatul Hălmagiului se re-țește acel concurs în întregime cu adausul că se admit **recurenți** de clasa II. respective în lipsa lor și de clasa III. Recursele sunt a se înainta ajustate în regulă la acest oficiu în termen de 30 zile (treizeci) dela publicarea acesteia în foaia oficială.

Consiliul parohial din **Hălmăgel**.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppopul Hălmagiului.

1—3

Licitație minuendă.

În baza planului și devizului de cheltuieli aprobat de Ven. Consiliu Eparhial din Arad sub Nrul 1271 | 1929 pentru lucrările de acoperire cu tinichea a bisericii din **Păuliș** și pentru cele de reparare a păretelui dela s. altar, se publică licitație minuendă pe ziua de 5 Maiu 1929, orele 4 d. m. în localitatea școlii, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de exclamare la lucrările de acoperire a bisericii este Lei 164.450 iar la cele de reparare a păretelui crepat Lei 14.950.

2. Concurenții vor înainta deodată cu ofertul și vadiu de 10%, din prețul fixat în numerar ori hârtii de valoare acceptabile.

3. Pentru participare la licitație, concurenții nu pot pretinde cheltuieli de drum.

4. Antreprenorul care va lua lucrările va plăti cheltuielile pentru compunerea planului și devizului aprobat.

5. Licitanții vor dovedi în scris titlul de întreprinzători.

6. Planul și devizul de cheltuieli se pot vedea la oficiul parohial.

7. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrările aceluia reflectant în care va avea mai multă încredere.

Păuliș, 7 Aprilie 1929.

Consiliul parohial.

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**